

FUŠ – Film u školi predstavlja film
SPACEBOY

ožujak 2022.

PODACI O FILMU

Izvorni naziv: SpaceBoy

Zemlja i godina proizvodnje: Belgija, 2020.

Trajanje filma: 100 min

Žanr: obiteljski, film o odrastanju, avanturistički

Režija: Olivier Pairoux

Scenarij: Olivier Pairoux, Eusebio Larrea

Direktor fotografije: Thomas Rentier

Montaža: Maarten Janssens

Producenti: Annabella Nezri, Katleen Goossens

Glazba: The Penelopes

Zvuk: Leny Andrieux

Kostimografija: Justine Struye

Vizualni efekti: Gilles Munten

Uloge: Basile Grunberger, Yannick Renier, Albane Masson, Bérénice Bao, Jean-Benoit Ugeux, Peter Van Den Begin

Producija: Kwassa Film, BIND, Bulletproof Cupid

Distribucija: Radar Film

Najava filma: <https://youtu.be/5TGidEfVFBE>

Prikladno za uzrast: 10+

Ključni pojmovi: želja za letenjem, istraživanje svemira, sklapanje novih prijateljstava, preseljenje u novu sredinu, pritisak roditelja, sloboda, prevladavanje vlastitih granica i strahova, upoznavanje samoga sebe, važnost maštovanja

Korelacija s nastavnim predmetima: Sat razrednog odjela, Znanost, Matematika, Znanost i tehnologija, Inženjerstvo, Fizika, Francuski jezik

FESTIVALI I NAGRADE

Molodist Kyiv Film Festival (najbolji film u natjecanju filma za mlade), Međunarodni filmski festival u Clevelandu, Tumbleweeds Film Festival, FIFEM Montreal

REDATELJ OLIVIER PAIROUX

Olivier Pairoux je redatelj, pisac, script-doktor, kreativni i umjetnički direktor.

Studirao je režiju na IAD-u. Radi kao dizajner produkcije i umjetnički direktor na nekoliko belgijskih TV postaja i umjetnički direktor za oglašivačke kampanje poznatih brendova.

U kolovozu 2017. potpisuje svoj prvi kratki film.

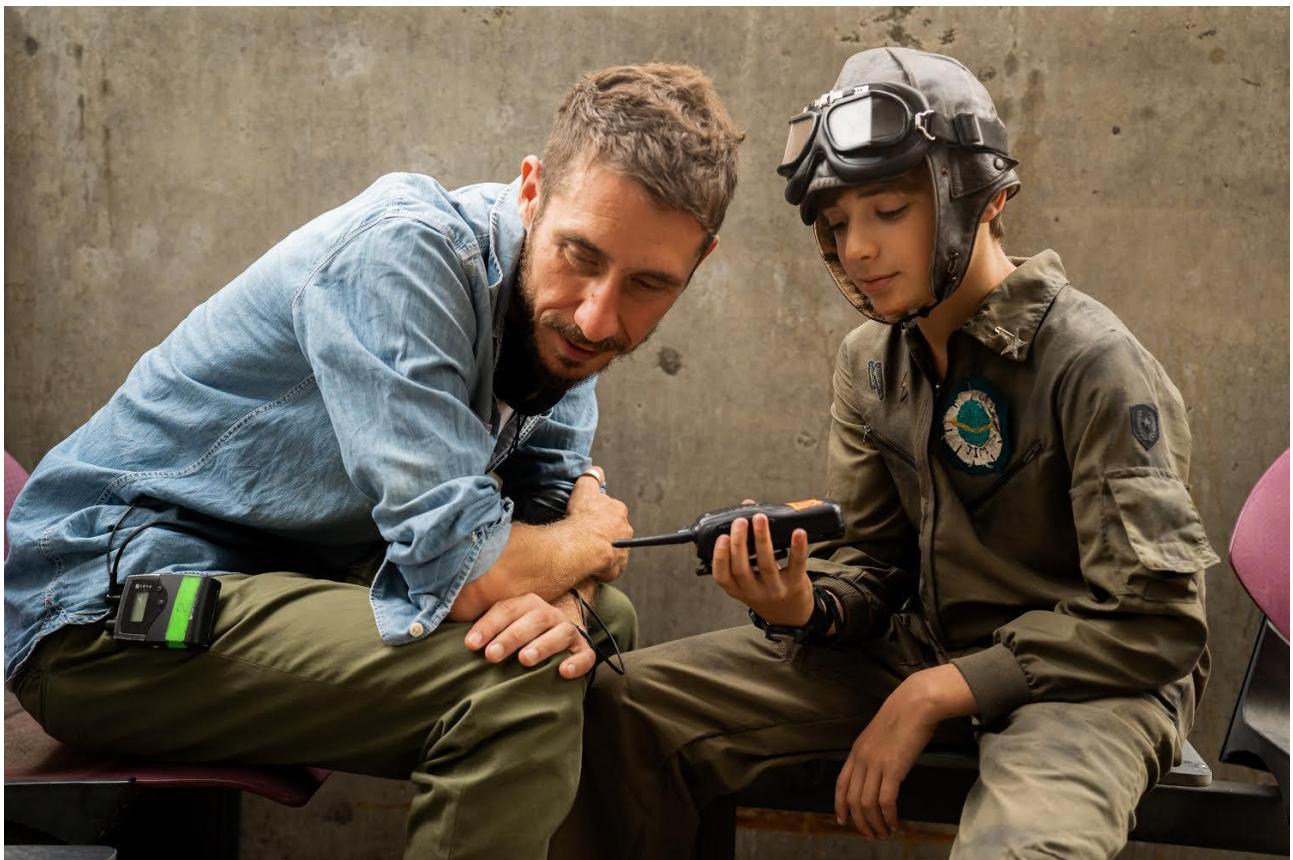
Puzzle je poetska znanstveno-fantastična priča (www.puzzlemovie.be) s pjevačem i glumcem Philippeom Katerineom (dobitnik nagrade César 2019. za sporednu ulogu u filmu *Plivaj muški*) i Cosmom, dječjim robotom kojeg je dizajnirao Stéphane Halleux. 2020. Olivier

Pairoux potpisuje svoj prvi dugometražni film *Spaceboy*, napisan u suradnji s Eusebiom Larreom. Olivier Pairoux trenutno priprema svoj drugi dugometražni film noir *Vigilante*.

KRATAK SADRŽAJ

Godina je 1986. i istraživanje svemira je u punom jeku. Daroviti 11-godišnjak Jim s ocem astrofizičarom dolazi u novi grad. Tamo sudjeluje u natjecanju mladih znanstvenika s novom kolegicom iz razreda, Emom. Razočaran ocem jer je nakon majčine smrti odustao od svemirske misije koju je planirao, Jim postaje opsjednut natjecanjem i nagovori Emu na opasan plan – njih dvoje izgradit će pravi zračni balon.

IZ RAZGOVORA S REDATELJEM

Jim ima doista veliki san?

Ne želimo li svi postići nešto u životu? Jako je važno nikada ne prestati vjerovati u svoje snove i boriti se za njih. Jim će to doznati. No to ne znači da je sve dopušteno; snovi se mogu ostvariti samo uz pomoć drugih: vaših roditelja, prijatelja, itd.

Osim što ste ga režirali, napisali ste i scenarij za ovaj film?

To objašnjava zašto u Jimu pronalazim toliko sličnosti sa mnom. Oduvijek me zanimalo svemir. S majkom sam često kao dijete zadivljeno promatrao zvjezdano nebo i kasnije čitao o tome. Čak me i filmovi poput Zvjezdanih ratova silno intrigiraju.

Imate li još nekih sličnosti s Jimom?

I ja sam lud za robotima i Rubikovom kockom: kod kuće ih imam barem pedesetak. Film je bio i povratak u moje djetinjstvo jer odrastao sam u 80-ima.

Što je bilo tako posebno u tom razdoblju?

Imali smo toliko slobode. Vozio sam se biciklom daleko od kuće ili kampirao s prijateljima u šumi i nikoga nije bilo briga. Nažalost, sve se to promijenilo. Danas ne dopuštamo našoj djeci da tumaraju ulicama i bezbrižno lutaju.

Film govori i o odnosu očeva i sinova.

Imam dva sina, Stana i Olivera. Bili su još mladi kada sam počeo raditi na filmu. No kako su odrastali, doživljavao sam očinstvo na drugačiji način i ta sam opažanja prenio na film. Moji sinovi sada imaju 10 i 5 godina i po scenariju mogu osjetiti kakav sam razvojni put prošao kao otac.

Dakle, vi ste zapravo Basile Grunberger kao dijete?

Basile je prvenstveno bio marljiv, temeljito se pripremao i pokazao je veliku ustrajnost. Šest tjedana davao je sve od sebe, svaki dan od jutra do večeri.

Jeste li to doista tražili od njega?

Prilikom snimanja scene u tropskom vrtu Jim i Emma leže na zemlji. Po njima puzi zmija i ne smiju pisnuti da ih vrtlar ne uhvati. Basile je tijekom snimanja pokušavao obuzdati strah od pet metara duge zvijeri, no trebao je i hitno na WC. Ležao je i šaputao: „Moram na WC“, ali nije mogao. Dakle, stres koji vidite u njegovim očima nije samo zbog zmije...

Što mislite, hoćete li ikada putovati u svemir?

Poslali smo film Europskoj svemirskoj agenciji i svidio im se. Možda se negdje u publici nalazi dijete koje će htjeti dublje proniknuti u tu problematiku nakon što pogleda moj film. Zamislite da taj klinac postane kasnije astronaut i krene na svemirsko putovanje, potaknut mojim filmom. Nije li to krasna pomisao?

PRIPREMNI ZADACI: SVEMIRSKA UTRKA

Svemirska utrka bila je neslužbeno natjecanje između SAD-a i bivšeg SSSR-a koje je trajalo od 1957. do 1975. godine. Uključivala je paralelne napore obiju zemalja da istraže svemir umjetnim satelitima, pošalju ljudi u svemir i na Mjesec. Iako njeni korijeni leže u ranoj raketnoj tehnologiji nakon Drugog svjetskog rata, svemirska utrka počela je nakon sovjetskog lansiranja satelita Sputnik 1, 4. listopada 1957.

Kratki pregled ove svemirske utrke:

- Sovjetski Savez 4. listopada 1957. lansira prvi satelit pod nazivom Sputnik 1.
- Mjesec dana kasnije, 3. studenog 1957., pas Lajka postaje prvo živo biće koje je poslano u svemir sa Sputnikom 2.
- 7. kolovoza 1959. Amerikanci snimaju prvu svemirsku sliku Zemlje pomoću satelita. Sovjetski Savez želi istražiti Mjesec lunarnom sondom Luna 2.
- 12. travnja 1961. u svemir je poslano prvo ljudsko biće. Jurij Gagarin prvi je astronaut koji je kružio oko Zemlje u Vostoku 1.
- 21. srpnja 1969. astronauti Neil Armstrong i Buzz Aldrin kročili su na Mjesec. Iz Apolla 11 kreću u prvu šetnju Mjesecom.

- *Zanimaju li vas svemirska putovanja?*
- *Što zname o svemiru?*
- *Jeste li ikada maštali o tome da postanete astronaut?*
- *Danas su u tijeku pokusi s „civilnim svemirskim letovima“ odnosno raketama koje se šalju u svemir s običnim civilima umjesto s obučenim astronautima. Jeste li čuli za to? Zname li tko je pokretač toga? (Elon Musk i njegov SpaceX projekt)*
- *Bi li vas zanimalo takav svemirski izlet?*
- *Mislite li da ćemo svi biti astronauti za nekoliko desetljeća?*
- *Gledate li katkada u zvijezde?*
- *Jeste li ikada gledali filmove čija je radnja smještena u svemiru?*

JOSEPH KITTINGER

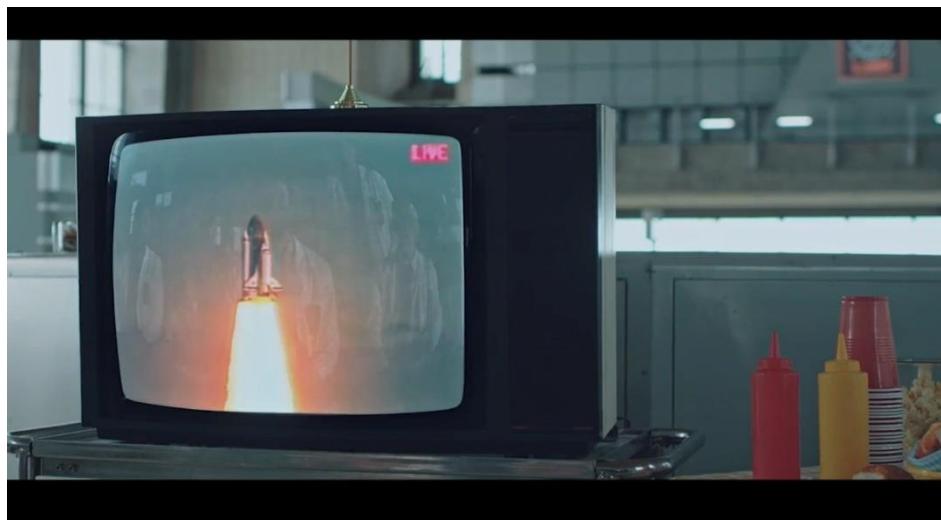
Jedan od pionira koji je radio na projektima vezanim uz svemirska putovanja i osvajanje neba je Joseph Kittinger. On se često spominje u filmu, a i balon koji Jim i Emma grade temelji se na njegovom projektu. Joe Kittinger rođen je 1928. godine, a za aeronaustiku se zanimalo još od malih nogu. Prvi samostalni let je izveo sa 17 godina, a Vojnom zrakoplovstvu pridružio se sa 21. 1956. Kittinger se prvo pridružio programu nazvanom Project Man High, koji je imao za cilj da balonom odnese čovjeka u stratosferu i ispita utjecaj kozmičkih zraka na ljudsku fiziologiju i psihologiju. Balon je trebao doseći takvu visinu da bi pilot provodio izvjesno vrijeme leteći iznad 99 % Zemljine atmosfere, što bi bilo vrlo slično svemirskom okruženju. Zbog manje gustoće atmosfere na tim ekstremnim visinama, korišteni su masivni baloni promjera preko 55 metara i zapremine od skoro 57.000 m³. Ispod balona se nalazila obješena okovana gondola s jednim pilotom. 1958. Kittinger je postao test-pilot na projektu „Excelsior“ koji je ispitivao ljudsku sposobnost da se na velikoj visini izbaci iz kapsule i skoči padobranom. Kittinger je iz otvorene gondole napravio seriju od tri skoka, obučen u kombinezon pod pritiskom, na temperaturama koje su bile daleko ispod nule. Kittingerov se prvi visinski skok dogodio 16. studenoga 1959. godine kada je na visini od 23.165 metara napustio balon „Excelsior I“, negdje iznad pustinje u Novom Meksiku. Po planu, nakon 16 sekundi slobodnog pada trebao se otvoriti mali stabilizacijski padobran, ali zbog kvara na opremi padobran se otvorio dvije sekunde nakon skoka i omotao se Kittingeru oko vrata. Zbog toga se odmah onesvijestio, padajući u dugačkoj spirali ka Zemlji i okrećući se oko 120 puta u minuti. Srećom, čim je dospio na visinu od 3.000 metara, rezervni se padobran automatski otvorio. Uspratio je Kittingerovo rotiranje i sigurno ga spustio na Zemlju. Samo tri tjedna nakon ovog skoka, Kittinger je 11. prosinca 1959. s „Excalibura II“ izveo svoj drugi skok. Prije nego što se iz gondole balona otisnuo na put ka Zemlji, podigao se na visinu od 22.770 metara. Rekordni slobodni pad iznosio je 16.765 metara. Treći i posljednji njegov skok dogodio se 16. kolovoza 1960. godine. Izveo ga je iz balona „Excelsior III“, uspostavivši pritom novi visinski rekord od 31.330 metara. Da bi dospio na tu visinu, Kittingeru je trebalo oko sat i pol. Na toj najvećoj visini, tri puta većoj nego što danas lete komercijalni avioni, proveo je 12 minuta, a onda se popeo na „najvišu stepenicu na svijetu“ i otpočeo svoj put ka površini Zemlje. Pored specijalnog skafandera pod pritiskom, nosio je i instrumente i sigurnosnu opremu tešku kao i on sam. Morao je nositi i nekoliko slojeva odjeće da se zaštiti od ekstremne hladnoće jer je na toj visini temperatura bila oko -70° C!

Ovako je Kittinger padaо 4,5 minute prije nego što mu se padobran automatski otvorio na 5,5 km visine.

CHALLENGER

Jedna od najvećih tragedija u dosadašnjoj povijesti istraživanja svemira dogodila se 28. siječnja 1986. godine. Naime, toga dana je raketoplan Challenger eksplodirao 73 sekunde nakon lansiranja, pri čemu je poginulo svih sedam astronauta na njemu. To nije bio Challengerov prvi let, a prethodnih devet obavljenih je uspješno. Nakon te nesreće, američki svemirski program letenja raketoplanovima blokirani je na dvije i pol godine. Do nesreće je došlo kad je popustila brtva na jednom od raketnih motora, pa je vrući plin zapalio susjedni spremnik s gorivom. Usljed toga došlo je do eksplozije koja je raznijela letjelicu. Mnogo ljudi pred televizijskim ekranima pratilo je let upravo zato što je na njemu bila Christa McAuliffe, prva srednjoškolska učiteljica iz projekta Učitelj u svemiru. Ona je bila izabrana između 11.000 prijavljenih učitelja i trebala je u svemiru održati satove nastave za djecu. Upravo tu nesreću Challengera Jim i njegov otac gledaju na televiziji u zvjezdarnici.

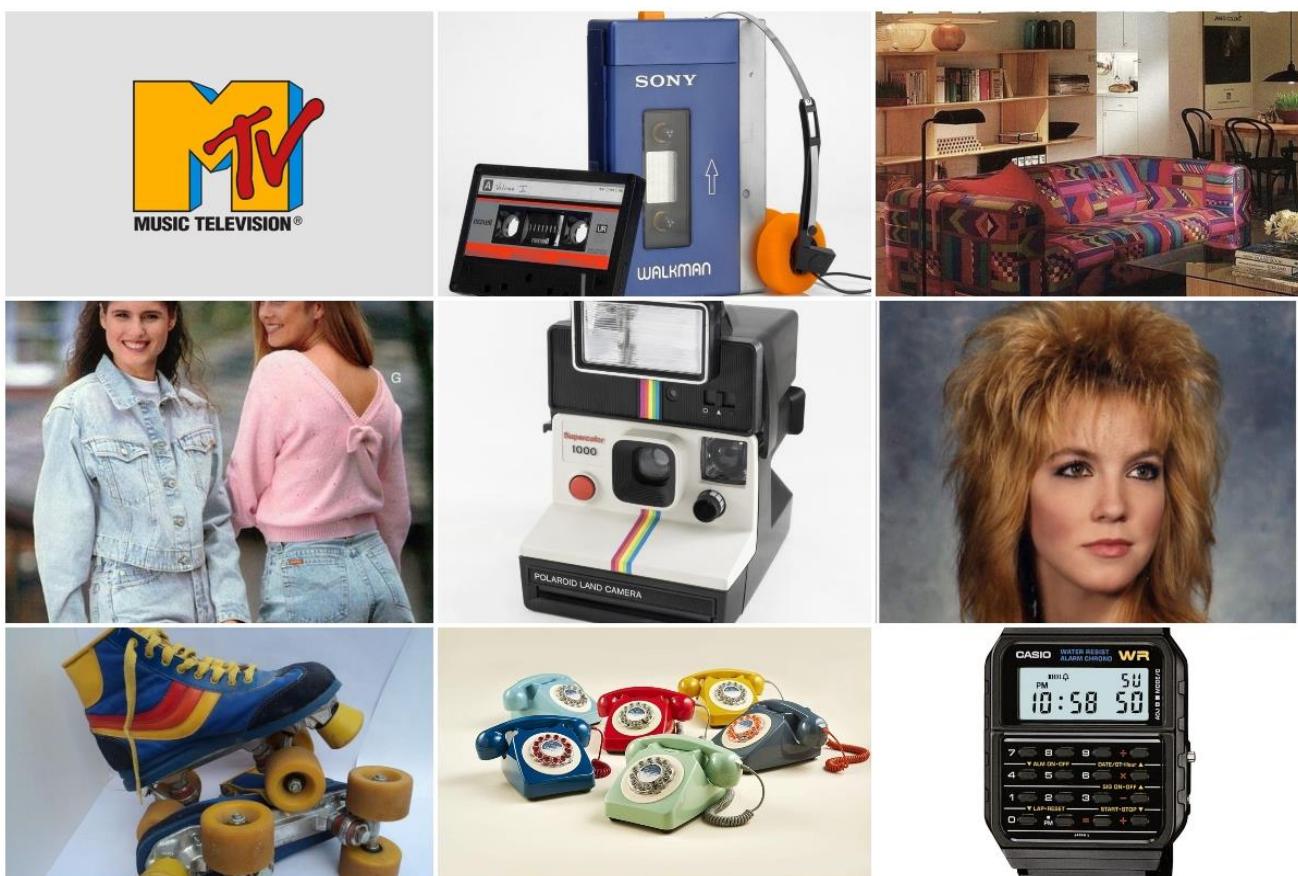

- *Otkrijte i vi svemir uz pomoć sjajnih aplikacija. Na primjer, snimite selfie u svemiru, koristeći aplikaciju **NASA Selfies**.*
- *Pogledajte kako izgleda Zemlja iz svemira koristeći aplikaciju **Google Earth**.*
- *Još jedna aplikacija za djecu (na engleskom jeziku i uz plaćanje) je **Star Walk** u kojoj, kroz animacije i igre, bolje upoznajete planete i Sunčev sustav.*

OSAMDESETE

Radnja ovoga filma smještena je u osamdesete godine prošlog stoljeća. Vidimo to po odjeći, dječjim izumima (koji su postali stvarnost), glazbi i uređajima koje koriste protagonisti poput Emminog polaroida, Jimovog ručnog sata i slično. Neki važni događaji iz osamdesetih:

- Hladni rat bijesni. Svijet je podijeljen u dva tabora (kapitalističke Sjedinjene Države protiv komunističkog Sovjetskog Saveza).
- Računala se postepeno razvijaju i sve se više koriste u tvrtkama.
- Filmovi poput *Zvezdanih ratova* i *Indiane Jonesa* dolaze u kina.
- Moda se odlikovala bujnim frizurama, prevelikim majicama, blještavim bojama i jastučićima za ramena. Traperice su bile neizostavne: što svjetlijе to bolje.
- Doba je to uspona skateboardinga.
- Sve je više mlađih ljudi s walkmanima na ušima.
- Pop glazba je na svom vrhuncu: Michael Jackson i Madonna najveće su zvijezde.
- Kasete zamjenjuju gramofonske ploče.
- Mikrovalna pećnica uvedena je u kućanstva.

- Što zamjećujete o tadašnjem svijetu? Koje su bile razlike u društvu nekoć i sada?
- Sjećate li se koje su izume djeca predlagala tijekom natjecanja?
- Je li bilo izuma koji danas postoji?

BITI BOLESTAN

Emma je bolesna i zbog toga nije dugo mogla pohađati školu. Kada se vratila, učiteljica je zamolila ostale učenike da budu pažljivi s njom. Emmina majka također je jako zabrinuta, ali Emma ne odobrava njezin pristup. Jim je jedini koji se prema njoj ponaša kao prema običnoj djevojci i to je ono za čim ona najviše žudi. U prizoru na slici gore Emma pjeva pjesmu *Girls Just Want to Have Fun* koja je, u verziji američke pjevačice Cyndi Lauper, bila svojevrstan zaštitni znak osamdesetih. Pjesma govori upravo o tomu kako se Emma osjeća: želi se zabavljati kao i svi drugi.

- *Razumijete li Emmin izbor da ostane u balonu?*
- *Što mislite o ponašanju Emmine majke?*
- *Možete li razumjeti zabrinutost Emminih roditelja?*
- *Što mislite o ponašanju Emminih prijatelja prema njoj?*
- *Biste li se prema nekome ponašali drugačije da znate da je ta osoba bolesna?*
- *Mislite li da bolesni ljudi žele ponekad razgovarati o svojoj bolesti? Biste li se usudili voditi taj razgovor?*

SEKVENCA SNA

Nakon pada s bicikla, Jim nakratko izgubi svijest. U snu leti kroz svemir zajedno sa svojim robotom Cosmom. Gledatelju je odmah jasno da se prizori ne odvijaju u stvarnosti. Što mislite, po čemu? Sekvence sna često nam pružaju dodatne informacije o liku: prikazujući misli i osjećaje, doznajemo više o psihološkom profilu lika, a mentalne slike iz prošlosti (flashbackovi) govore štošta o prošlosti nekog lika. Često sadržavaju i maštovite elemente ili radnje koje su u stvarnosti nemoguće. Redatelji se koriste i upečatljivim vizualnim elementima poput crno-bijele boje ili neke određene boje.

Prijelaz iz stvarnosti u san često se prikazuje tehnikom postepenog prelaska iz jedne scene u drugu (na engleskom „dissolve“). Često imamo i krupni plan protagonista na početku ili na kraju sekvence kako bi vidjeli da on/ona spava.

- *Kojim se sve načinima redatelj poslužio u ovom filmu kako bi prikazao sekvencu sna?*

LOKACIJE

Redatelj Pairoux izjavio je da voli kada ga film u kinu očara i prenese u neki novi svijet. Da bi stvorio taj svijet u svome filmu, krenuo je u potragu za posebnim lokacijama (mjestima na kojima se odvija filmska radnja). Prema njegovim riječima tražio je mjesta koja će kod gledatelja probuditi znatiželju te objekte (zgrade) s karakterom. U filmu ih uočavamo nekoliko:

Prizori u zvjezdarnici snimani su u starom radijskom tornju u belgijskom Wavre. Redatelj koristi varljivu perspektivu: izvana toranj izgleda malen dok iznutra prostor djeluje golem.

Uvodna scena s dva nebodera na vodi snimljena je u Nizozemskoj, u blizini Almerea. Ovdje je računalna animacija nadogradila nekoliko katova.

Upečatljiva bolnica također se nalazi u Nizozemskoj, doista usred prirode pa računalo nije moralo intervenirati u tamošnji krajolik.

Stambena četvrt u koju su se doselili Jim i njegov otac također se nalazi u Nizozemskoj. Odabirom kvarta u kojem sve kuće izgledaju jednako, redatelj se poziva na filmove poput *E.T.-a* (Spielberg, 1982.) i *Edwarda Škarorukog* (Burton, 1990.), koji se također odvijaju u sličnim predgrađima. Prema Pairouxu, za Jima mora biti užasno zastrašujuće živjeti na mjestu u kojem sve izgleda isto.

Redatelj je otisao i korak dalje u stvaranju tog nestvarnog svijeta. Budući da nije želio opisivati mjesto filmske radnje, osmislio je novu vrstu registracijskih tablica za automobile s novim bojama. „Vjerovatno nitko u publici neće to primijetiti, ali meni je to bilo važno.“, izjavio je.

- *Kakav su dojam na vas ostavile ove lokacije? Djeluju li vam nestvarno? Biste li mogli zamisliti svoj život u takvom kvartu?*

CGI

CGI je skraćenica za „Computer-Generated Imagery“ odnosno „računalno generirane slike“. To su, dakle, slike napravljene uz pomoć računalnih programa. Neki filmovi su gotovo u cijelosti napravljeni primjenom računalne grafike , ali CGI se može i dodavati u postojeće filmske snimke. To je ono što redatelj Olivier Pairoux preferira jer slika u cijelosti napravljena računalom često izgleda umjetno. Druga korištena tehnika je ona zelenog zaslona (Chromakey): lik se snima na zelenoj pozadini, zatim računalo uklanja svu zelenu boju sa slike i na njezino mjesto postavlja drugu sliku. Možete snimiti glumca kako stoji usred Grand Canyon-a, hoda srednjovjekovnim gradom ili - kao u ovom filmu - kako visi visoko u zraku s balonom. Računalo je uključeno za podešavanje palete boja. „Gore na nebu nema ničega, osim beskrajne količine plave boje. Samo s likom i plavom pozadinom slika bi bila potpuno plošna. Stoga smo puno podešavali i mijenjali boje kako bismo stvorili atraktivnu i polurealističnu pozadinu. Tehnika zelenog zaslona korištena je i za Jimov padobranski skok. Ekipa filma krenula je u potragu za najmanjim mogućim padobrancem. „Pronašli smo padobranca jako niskog rasta, koji je iskočio iz aviona. Zatim smo uklonili avion sa slike tehnikom zelenog zaslona i na njegovo mjesto postavili balon.

OKVIRNA PRIČA

Priču filma možemo pratiti očima jednog ili više likova: to nazivamo pripovjedna perspektiva. U ovom filmu cijelu priču doživljavamo iz Jimove perspektive. Na početku i na kraju filma vidimo čovjeka koji svojoj djeci čita priču iz knjige. Njih troje sjede u kućici na drvetu i gledaju zvijezde. Tako otkrivamo da priču priča odrasla osoba - Jim. On je taj koji djeci čita životnu priču njihovih roditelja. Na ovaj način film otvara i zatvara druga priča, takozvana okvirna priča ili *frame story*. Redatelj želi da što prije zaboravimo na okvirnu priču, budemo uvučeni u film ina kraju se opet vratimo oču i djeci. To čini posljednju scenu još snažnijom i emotivnijom.

Kako bi film izgledao da ga je ispričao neki drugi lik? Sažmite priču iz perspektive jednog od drugih likova. Kako bi on/ona doživjeli događaje iz filma? Na primjer, film možete ispričati iz Emmine ili Spencerove perspektive, one Jimova oca i Emmine majke, čuvara botaničkog vrta i slično.

IZVORI

<https://www.imdb.com/title/tt10689606/>

<https://www.ecfaweb.org/olivier-pairoux-about-spaceboy/>

<https://www.kinodvor.org/film/nad-oblaki/>

<https://www.zlifest.cz/en/27256n-olivier-pairoux-on-the-film-spaceboy-me-and-my-rubik-s-cube>

<https://www.klascement.net/downloadbaar-lesmateriaal/146293/spaceboy-lesmap-bij-de-film/>

Rezervacije termina i dodatne informacije: Alice Borina, koordinatorica FUŠ-a
099 493 8354 / fus@kinovalli.net

Filmska ponuda i dodatne informacije: Nataša Šimunov, voditeljica Kina Valli
052 222 703 / info@kinovalli.net

Edukativni materijali: Ljiljana Kragulj

Kako bi Kino Valli poboljšalo produkciju kvalitetnih filmskih naslova za djecu i mlađe, voljeli bismo dobiti i povratnu informaciju učenika/ica, učitelja/ica i profesora/ica. Svoje osvrte i razmišljanja možete nam slati na fus@kinovalli.net.

Pula Film Festival

www.pulafilmfestival.hr

Projekt FUŠ realiziran je uz potporu:

Hrvatski audiovizualni centar
Croatian Audiovisual Centre

European Children's Film Association
Association Européenne du Cinéma pour l'Enfance et la Jeunesse

